

HØRING – REVIDERT RAMMEPLAN FOR BARNEHAGER

Høringsutkast fra Fylkesmannen i Vest-Agder

Bakgrunn:

Rammeplan for barnehager har siden 01.01. 1996 vært barnehagenes kvalitetsdokument. Rammeplanen har siden den gang påvirket årsplanene og det pedagogiske arbeidet i barnehagene. Rammeplanen ble en forskrift til lov om barnehager og ble godt mottatt i sektoren. Norge var først ute av de nordiske land med en sentral plan for barnehagenes innhold. Den ble vedtatt av Stortinget og forpliktet de ansatte til å arbeide systematisk med det pedagogiske innholdet i barnehagene. Det ble imidlertid ikke bevilget spesielle statlige midler til implementering av planen.

Siden har både Danmark og Sverige fått sine planer for det pedagogiske innholdet i sine barnehager, planer som er mye mer kortfattet enn den norske. Et av målene med revisjon av rammeplanen var å gjøre den mer tidsriktig og kortfattet. Bortsett fra en evaluering av høgskolen i Hedmark i 1999 (Erfaringer med innføring av rammeplan for barnehager) har vi lite nasjonal kunnskap om hvordan og i hvilken grad rammeplanen reflekterer praksis i barnehagene og hvordan den benyttes i plan- og evalueringsarbeidet. Dette er et område som det burde være av nasjonal interesse å ha mer kunnskap om. Fra forskning vet vi at det er liten og nesten ingen nasjonal kunnskap om hverdagslivet til barn i barnehagen. I rapporten: Forskning om barnehager - en kunnskapsstatus fra Norges forskningsråd i 2002 betegnes dette som et kunnskapshull.

Bakgrunnen for revisjon av rammeplanen ser ikke ut til å være basert på kunnskap eller undersøkelser om bruk av rammeplanen, men mer ut fra et ønske om å gjøre den kortere. Dette målet ser en ut til å ha nådd med høringsutkastet. Å redusere en plan fra 130 sider til 20 sider uten at vesentlige sider ved virksomhet ikke blir berørt er i seg selv et dristig arbeid. En savner en mer grundig analyse av hva det er ved nåværende rammeplan som ikke kan brukes i dag. Eksempelvis er hele metodekapittelet og oversiktsmodellen utelatt, en modell som blant annet peker på glede og humor som vesentlige sider ved arbeidet i barnehagen. Er glede og humor ikke viktig lenger eller tas det fra nå av som en selvfølgelige?

Fagområdene.

Fagområdene som nå er økt fra fem til seks har fått en tydeligere og mer fremtredene plass i høringsutkastet. Det er bra, men en savner en tydeligere presisering av livslang læring og begrepet læring i barnehagekontekst. Med den plass og dimensjonering som er gitt til fagområdene kan det lett tolkes som at dette er viktigere enn hverdagsliv, lek og gjennomløpende innhold.

Fylkesmannen mener kunnskap og læring i barnehagen bør omtales i et eget kapittel i rammeplanen, likeledes mener en at lek må få en mer fremtredende plass.

Kapittel 6 Barnehagens fagområder er bygd opp på en fin måte, med innledning om fagområdet, punktvis mål for barn og punktvis forpliktelse for personalet. På den måten angir planen prosessmål for barn og formulerer mer forpliktende mål og stiller krav til personalets arbeid. Dette berører noe av kjerneoppgavene til barnehagen. Den skal bidra til å sette barns erfaringer, barns lek og læring i sentrum av virksomheten. Personalet blir dermed forpliktet til å utvikle sin evne til å se, delta og bidra i disse prosessene.

Fylkesmannen vil peke på at barns medbestemmelse også må gjelde innefor fagområdene, slik at arbeidet med fagområdene ikke fører til en passivisering av barn der personalet har den framtrædende rollen i forhold til planlegging innhold og vurdering.

Fylkesmannen vil forslå at fagområdene under punkt 6.1 omtales som:

Fagområde 1 - Språk, tekst og kommunikasjon

Fagområde 2 – Kropp, bevegelse og helse

Fagområde 3 – Estetikk (eventuelt som nå estetiske fagområder)

Fagområde 4 – Natur, miljø og teknikk

Fagområde 5 – Religion, etikk og filosofi

Fagområde 6 - Nærmiljø og samfunn

Når det gjelder mål for barn og personalets forpliktelser forslår Fylkesmannen følgende ordlyd til hvert fagområde:

Fagområde skal bidra til at barna:

Derfor må personalet:

Eksempel

6.2 Fagområde 1 – Språk, tekst og kommunikasjon

MÅL

Fagområde 1 – Språk, tekst og kommunikasjon skal bidra til at barna:

Derfor må personalet:

Hva er lite omtalt i høringsutkastet?

På noen områder kan det se ut som planen angår alle barn og at en har valgt å ikke skrive spesielt om barn med funksjonsvansker, barn med andre fremmedspråk og de minste barn. Barn med samisk bakgrunn har derimot fått en fremtredende plass.

Fylkesmannen mener det nå bør være gode grunner for å omtale overgangen mellom barnehage og skole mer tydelig i rammeplanen. Ettersom barnehagene nå administrativt sorterer under Kunnskapsdepartementet er det kanskje på sin plass og knytte en sterkere forbindelseslinje mellom barnehage og skole og se dette i et kunnskapsforløp.

Til tross for at Stortingsmelding 30, Kultur for læring har kommet samtidig med revisjon av lov om barnehager og rammeplanen har det ikke vært noen form for samkjøring og koordinering av arbeidet. Dette har en nå en gylden anledning til å gjøre noe med.

Andre områder som likestilling og betydningen av det fysiske miljø har fått liten plass i planen.

Virkemidler for implementering

Det er gledelig å registrere at det i statsbudsjett for 2006 er varslet en kompetanseplan for barnehagesektoren. I budsjettet framgår det at staten vil bevilge 50 millioner kroner som blant annet skal gå til implementering av rammeplanen. Dermed følger Regjeringen om noen av forslagene som foreligger i rapporten: "Klar, ferdig, gå, tyngre satsing på de små". Det er en gledelig utvikling som gjør det mulig å fortsette utviklingen av kvalitet og pedagogisk innhold i barnehagene. Selv om mye er bra i sektoren registrerer også Fylkesmannen store forskjeller i kvalitet mellom barnehager. For å opprettholde gode barnehager bør man fremme og stille krav til vedlikehold og utvikling av kompetanse. Det er ikke noe man har en gang for alle. Forskning og utviklingsarbeid viser at kompetent personell har stor betydning for kvaliteten i barnehagene.

I høringsarbeidet har en fått informasjon om at temahefter kan bli utarbeidet i tilknytning til rammeplanen. Det kan innebære at barnehagene får anledning til å berøre vesentlige tema som ikke framgår direkte, eller i liten grad er beskrevet i revidert plan. Fylkesmannen ser at dette kan gi anledning til en bred faglig debatt i implementeringsarbeidet. Det er viktig at disse temaheftene blir gitt noen felles kravspesifikasjoner og gis en utforming som kan avstedkomme faglige debatter og drøftinger.

Barnehagesektoren er i stor utvikling og mye av den politiske oppmerksomheten har vært fokusert på utbygging og barnehageplass til alle som har behov. Fram

mot rammefinansiering i sektoren bør det være en prioritert oppgave å holde fokus på kvalitet og pedagogisk innholdet. Revidert rammeplan er derfor et viktig dokument som bør debatteres i politiske og faglige fora.

Fylkesmannen i Vest-Agder
Morten Halvorsen, rådgiver